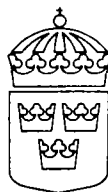

Regeringens proposition 1992/93:172

om anslag till Boverket och den
regionala administrationen av statens
stöd för bostadsfinansiering, m.m.

Prop.
1992/93:172

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har tagits upp i
bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 23 februari 1993.

På regeringens vägnar

Carl Bildt

Bo Lundgren

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen behandlas målen för och inriktningen av den verksamhet som Boverket skall svara för under den kommande treårsperioden. I anslutning härtil föreslås att godkännande- och certifieringsverksamheten inom byggområdet avskiljs från Boverket och att handläggningen av statens stöd till icke-statliga kulturlokaler förs över till Statens kulturråd. I fråga om Stadsmiljörådets framtida ställning och finansiering föreslås inga ändringar i avvaktan på ytterligare överväganden. Inte heller föreslås nu några ändringar beträffande frågan om i vilka former som verkets tjänsteexport bör bedrivas.

Finansieringen av Boverket föreslås ske inom en treårig planeringsram. Vidare föreslås att en avgift för utbetalning av räntebidrag enligt äldre regler tas ut av de kreditinstitut som önskar s.k. nettoavisering av bidraget.

I propositionen föreslås vidare att länsbostadsnämnderna läggs ner och att uppgiften att sköta den regionala administrationen av statens stöd för bostadsfinansiering i stället läggs på länsstyrelserna. Uppgiften att ompröva ränte- och amorteringsvillkoren för vissa äldre anslagsfinansierade lån föreslås överförd till Boverket. Ändringarna föreslås ske vid årsskiftet 1993/94.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 23 februari 1993

Närvarande: statsministern Bildt, ordförande, och statsråden Johansson, Hörnlund, af Ugglas, Dinkelspiel, Thurdin, Wibble, Björck, Könberg, Odell, Lundgren, P. Westerberg, Ask

Föredragande: statsrådet Lundgren

Proposition om anslag till Boverket och den regionala administrationen av statens stöd för bostadsfinansiering, m.m.

1 Inledning

Vid min anmälan till budgetpropositionen för budgetåret 1992/93 (prop. 1991/92:100 bil. 8 s. 97) aviserade jag att verksamheten vid Boverket skulle omprövas under år 1992 bl.a. mot bakgrund av kommande förslag om ett nytt förenklat system för bostadsfinansiering fr.o.m. år 1993. Även verksamhetens inriktning inom verkets övriga verksamhetsområden skulle omprövas under år 1992.

För ändamålet har regeringen dels låtit Statskontoret utföra en kartläggning av Boverkets kontaktytor mot andra myndigheter, dels beslutat om en utredning med uppdrag att se över verkets arbetsuppgifter och resursbehov (dir. 1992:70). Till utredare utsågs landshövdingen Bengt K.Å. Johansson. Utredaren har avgivit betänkandet (SOU 1992:127) Boverket - uppgifter och verksamhet.

Betänkandet har remissbehandlats. En lista över remissinstanserna bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 1*. En sammanställning över remissyttrandena har upprättats och finns tillgänglig i Finansdepartementet.

Jag återkommer nu till frågan om inriktningen av Boverkets arbetsinsatser och verksamhetens finansiering. Jag har i dessa frågor samrått med statsrådet Thurdin och chefen för Näringsdepartementet.

Jag tar även upp frågan om att inordna den regionala administrationen av statens stöd för bostadsfinansiering i länsstyrelserna. Jag har i denna fråga samrått med chefen för Civildepartementet.

G 1. Boverket: Förvaltningskostnader

1991/92 Utgift	137 303 952
1992/93 Anslag	144 787 000
1993/94 Förslag	144 000 000

G 2. Boverket: Uppdragsverksamhet

1992/93 Anslag	1 000
1993/94 Förslag	1 000

Boverket, som bildades den 1 juli 1988 genom en sammanslagning av Bostadsstyrelsen och Statens planverk, handlägger frågor som rör boende, byggande och stadsmiljö samt fysisk planering och hushållning med naturresurser. Verket svarar också för den centrala administrationen av statens stöd till bostadsförsörjningen samt för handläggning av statens stöd till allmänna samlingslokaler och till icke-statliga kulturlokaler.

Boverket leds av en styrelse med nio ledamöter. Chef för verket är en generaldirektör. Inom verket finns sex avdelningar, nämligen bostadsmarknadsavdelningen, plan- och naturresursavdelningen, stadsmiljöavdelningen, byggavdelningen, juridiska avdelningen och administrativa avdelningen. Inom verket finns vidare ett verkssekreteriat, en typgodkännandeenhet och en tjänsteexportenhet. Inom verket finns dessutom en samlingslokaldelegation för handläggning av statens stöd till allmänna samlingslokaler m.m. Till verket finns slutligen knutna ett stadsmiljöråd samt fyra rådgivande organ, nämligen bostadsmarknadsrådet, rådet för samhällsplanering, byggrådet och konstruktionsrådet.

Boverket är sedan år 1989 lokaliserat i Karlskrona.

Utredningen

Utredningen om Boverkets framtida arbetsuppgifter och resursbehov, vars uppgift har varit att analysera och pröva verkets nuvarande arbetsuppgifter med utgångspunkt från att verksamheten i första hand skall vara inriktad på frågor som innebär myndighetsutövning, identifierar i princip fyra verksamhetsområden för verket. Det är Byggd miljö och hushållning med naturresurser, Fysisk planering, Byggande samt Boende.

Till verksamhetsområdet "Byggd miljö och hushållning med naturresurser" hör byggnaders och tätorters gestaltning, landskapets och havets förändring, kulturella värden och städernas funktion, med system för trafik och annan försörjning. Verksamhetsområdets grund är främst Boverkets ansvar för uppsikt över tillämpningen av naturresurslagen (NRL) och de delar av plan- och bygglagen (PBL) som rör planfrågor. Verkets ansvar för tillsyn och uppsikt inom verksamhetsområdet innebär uppföljning av PBL/NRL-beslut.

Verksamhetsområdet "Fysisk planering" innefattar utveckling av metoder, modeller och olika medel för att hantera förändringar i miljön. Det innefattar också insatser för att förenkla, utvärdera och utveckla

styrinstrument för mark- och vattenanvändning och tillkommande bebyggelse. Uppgifterna bygger främst på Boverkets myndighets- och uppsiktsansvar för tillämpningen av PBL och NRL.

Inom verksamhetsområdet "Byggande" är verkets uppgift att arbeta för effektivt, säkert och hälsosamt byggande. Verksamheten har sin grund i Boverkets uppgift som central myndighet för byggfrågor med ansvar för utformningen av tillämpningsföreskrifter till bygglagstiftningen och den nya byggproduktlagen. PBL med tillhörande förordning anger väsentliga samhällskrav på byggande. Byggproduktlagen (1992:1535), som beslutats av riksdagen efter det att utredningen överlämnat sitt betänkande (SOU 1992:127), syftar till att genomföra EG:s byggproduktdirektiv i Sverige. Eftersom ikraftträdandet av EES-avtalet försenats har dock lagen ännu inte trätt i kraft.

Inom slutligen verksamhetsområdet "Boende" består Boverkets arbetsuppgifter huvudsakligen i att följa och analysera utvecklingen på bostadsmarknaden, särskilt vad gäller hushållens boendeförhållanden med avseende på utrymmesstandard och boendekostnader, samt att svara för administrationen av det statliga bostadsstödet.

Med utgångspunkt i direktiven, att statlig verksamhet skall vara inriktad på i första hand frågor som innebär myndighetsutövning, har utredningen vidare identifierat följande typer av verksamheter, nämligen

- myndighetsutövning i förvaltningslagens mening,
- tillsyn och uppsikt,
- styrinformation-basinformation och
- allmänna råd, rådgivning och kunskapsförmedling.

Boverkets *myndighetsutövning enligt förvaltningslagen* omfattar enligt utredningen verkställighetsföreskrifter till PBL, föreskrifter om miljökonsekvensbeskrivningar och kemiska produkter samt föreskrifter om statligt stöd till bostäder m.m. Den omfattar vidare förvaltningsbeslut i olika frågor, såsom typgodkännande, riksbehörighet för ansvarig arbetsledare och behörighet avseende ventilationskontroll eller intygsgivning i fråga om bostadsrättföreningars ekonomiska planer samt överklagningsärenden. När EES-avtalet trätt i kraft kommer myndighetsutövningen även att omfatta bl.a. verkställighetsföreskrifter till byggproduktlagen.

Uppgiften för Boverket att utöva *tillsyn* finns föreskrivet i ett stort antal författningar om statligt bostadsstöd. I uppgiften ingår ansvar för att stöden fungerar tillfredsställande och att vara överklagandeinstans. Boverkets uppgift att utöva *uppsikt* gäller den allmänna uppsikten över plan- och byggnadsväsendet i riket. I uppgiften ingår en skyldighet för verket att anmäla behov av åtgärder till regeringen.

Med *styrinformation* avser utredningen det underlag som regering och riksdag behöver för sina överväganden. Till sådan information hänför utredningen också den information som statsmakterna anser behöver ges till myndigheter och allmänhet, framför allt i samband med att ny lagstiftning införs. Till *basinformation* räknar utredningen sådan prognos- och statistikverksamhet med karaktär av kollektiv nytthet för vilken det visserligen finns en (periodisk) efterfrågan men inte tillräcklig för att

säkra en långsiktig finansiering. Boverkets prognoser och statistik avseende bostads- och byggmarknaden är en anslagsfinansierad regeringsbeställning men torde också vara en kollektiv nytta. Prop. 1992/93:172

Till *allmänna råd* hänförs utredningen all externt riktad information som inte är styr- och basinformation. Allmänna råd är enligt utredningen en myndighetsspecifik form av information som kan ges av vem som helst, med undantag för sådana allmänna råd som anger hur myndigheten avser att tillämpa en rättsregel.

Sammanfattning

För den kommande treårsperioden skall sammanfattningsvis följande gälla för den verksamhet som Boverket ansvarar för.

Övergripande mål

Boverket skall verka för enhetlighet och effektivitet i tillämpningen av regler och stödsystem inom verksamhetsområdena Byggd miljö och hushållning med naturresurser, Fysisk planering Byggbande samt Boende.

Boverket skall också arbeta för

- att den fysiska planeringen främjar en god hushållning med naturresurser och en god bebyggelsemiljö, och
- ett effektivt, säkert och hälsosamt byggande.

Boverkets verksamhet skall inriktas på myndighetsutövning, inklusive sådan tillsyn och uppsikt som direkt följer av lag eller förordning. I denna myndighetsutövning ingår också att analysera olika ekonomiska och andra konsekvenser av befintliga samt föreslagna nationella och internationella regler och stödsystem.

Övrigt

Stadsmiljörådets framtida ställning och alternativa finansieringsformer utreds.

Verkets uppgifter inom godkännande- och certifieringsområdet avskiljs från Boverket.

Frågan om verkets tjänsteexport prövas i ett vidare sammanhang.

Verkets uppgift att handlägga statens stöd till icke-statliga kulturlokaler överförs till Statens kulturråd.

Resurser*Förvaltningskostnader*

Ramanslag 1993/94: 144 mkr

Planeringsram:

1993/94	1994/95	1995/96
144 000 000 kr	136 000 000 kr	136 000 000 kr

Uppdragsverksamhet

Anslag 1993/94: 1 000 kr

Den huvudsakliga grunden för Boverkets verksamhet utgörs av dels PBL/NRL, dels administrationen av statens stöd till bostäder. När EES-avtalet trätt i kraft kommer även byggproduktlagen att vara en viktig grund för verksamheten.

När det gäller verkets uppsiktsansvar enligt PBL/NRL bedömer utredningen att det i verkets uppgifter bör ingå att följa tillämpningen av lagstiftningen, att utvärdera effekterna och ta de initiativ som behövs för att syftet med lagstiftningen skall nås. I uppgiften ingår också att biträda regeringen med yttranden och utredningar samt att informera om ny eller ändrad lagstiftning. Utredningen anser att verket därvid skall verka för att planerings- och beslutsprocesser enligt PBL/NRL utformas ändamålsenligt och att beslutsunderlaget är tillräckligt bra med hänsyn till lagstiftningens syfte. Verket bör också åstadkomma den samverkan mellan statliga myndigheter som lagstiftningen förutsätter.

När det gäller administrationen av det statliga stödet till bostäder är Boverkets huvuduppgift enligt utredningen att se till att stödet fördelas effektivt enligt givna regler. I uppgiften ingår att verka för att produktiviteten i verksamheten höjs och att utvärdera stödets effekter. Samtidigt framhåller utredningen att detta innebär en snäv tolkning av Boverkets bostadspolitiska uppgift. Med en vidare tolkning blir det nödvändigt med en bredare ansats för att följa utvecklingen på bostadsmarknaden.

I fråga om Boverkets resurser konstaterar utredningen vidare att den andel av resurserna som står till förfogande för utrednings- och utvecklingsarbete är högre vid verket än vid statliga myndigheter i allmänhet. Vid en mycket strikt tolkning av begreppet myndighetsutövning uppkommer därför stora möjligheter att begränsa resursanspråken. Samtidigt konstaterar utredningen att det för närvarande är mycket svårt att få en klar bild av hur resursanspråken för Boverket kommer att utveckla sig framöver. På alltför många områden pågår utredningar och överväganden för att man nu skall kunna bestämma det samlade resursbehovet för en längre period. En sak framstår enligt utredningen dock som helt klar, nämligen att tyngdpunkten i verksamheten under åren framöver kommer att förändras. Det kommer därför att krävas en hög grad av flexibilitet vid myndigheten under kommande år av successiva förändringar.

Beträffande remissinstansernas synpunkter på utredningens överväganden och förslag kan sammanfattningsvis noteras att flertalet tillstyrker utredningens förslag till mål och inriktning av Boverkets verksamhet. En del framhåller vikten av Boverkets stödjande och rådgivande roll mot bl.a. kommuner och länsstyrelser. Vissa remissinstanser efterlyser en renodling och fördjupning av verkets kompetens i fråga om planerings- och beslutsprocesser. Andra återigen ifrågasätter indirekt om verket bör arbeta med att ta fram underlag för regional och lokal planering. Man pekar här bl.a. på resultatet av utredningens intervjuer med kommuner m.fl. samt på att statens roll i planeringsarbetet har förändrats. Ett flera gånger återkommande tema i sammanhanget är att verkets samordningsuppgift inom PBL/NRL-området bör tydliggöras och att verket bör lägga

större tyngd på metodutveckling och utformning av verktyg som kommunerna kan använda i sitt arbete med naturresurshushållning och planläggning. Inom övriga verksamhetsområden begränsar sig remissinstansernas synpunkter i huvudsak till påpekanden om behovet av vissa särskilda arbetsinsatser, exempelvis att arbetet med nybyggnadsföreskrifter måste ges hög prioritet. Vidare framförs i remissvaren synpunkten att länsstyrelserna behöver ökat stöd inom bostadsområdet från Boverkets sida. Det kan i detta sammanhang också nämnas att det från fackligt håll har framförts att inga förändringar i verksamheten bör göras så länge den övergripande politiken på Boverkets område inte är fastlagd.

Även Boverket tillstyrker i huvudsak utredningens förslag till mål och uppgifter. Verket har dock samtidigt invändningar mot utredningen. Det gäller främst utredningens indelning av verksamheten i myndighetsutövning m.m. I den lagbundna uppsikten enligt PBL och NRL ingår inte bara myndighetsutövning och styrinformation som är direkt knuten till myndighetsutövning. Enligt verkets bedömning ingår även betydande delar av den s.k. basinformationen i den lagbundna uppsikten. Utredningens resonemang ger enligt verket ibland intryck av att resurser för den lagstadgade uppsikten ingår i det omprövningsutrymme som får prövas i budgetbehandlingen. Verket har förståelse för en stram budgetpolitik men understryker att en betydande central resurs måste upprätthållas för förvaltningen av lagsystemen. Utan en sådan resurs urholkas uppsikten så att inte heller de uppgifter som ligger inom en snäv tolkning av myndighetsutövning kan utföras med den kvalitet som uppgiften kräver. Verket menar också att utredningen har gjort en alltför optimistisk bedömning av möjligheterna till omprioriteringar. Resurserna är inte utbytbara på det sätt utredningen tar för givet.

Jag delar i huvudsak utredningens bedömningar såvitt gäller mål och uppgifter för Boverket. Boverkets verksamhet bör således omfatta verksamhetsområdena Byggd miljö och hushållning med naturresurser, Fysisk planering, Byggnad och Boende. Verksamheten bör gå ut på att verka för att tillämpningen av regler och stödsystem blir enhetlig och effektiv så att syftena med lagstiftning och olika stödformer uppnås.

Samtidigt är det med hänsyn till den statsfinansiella situationen och kravet på en stram finanspolitik helt nödvändigt att nu koncentrera verksamheten till i första hand myndighetsutövning. Det innebär allmänt sett att verksamheten bör inriktas på dels myndighetsutövning enligt förvaltningslagen, dvs. verkställighetsföreskrifter, förvaltningsbeslut och överklagningsärenden, dels sådan tillsyn och uppsikt med tillhörande utvecklings- och informationsarbete som följer av lag eller förordning. Styr- och basinformation bör utarbetas i den utsträckning som behövs som underlag för myndighetsutövning och för att följa upp statsfinansiella konsekvenser av olika åtgärder. Övrig information bör i ökad utsträckning intäktsfinansieras. Utrednings- och utvecklingsverksamheten vid Boverket bör anpassas med hänsyn härtill.

Utöver vad jag nu har anfört vill jag framhålla följande beträffande Boverkets olika verksamhetsområden.

Byggd miljö, hushållning med naturresurser och fysisk planering

Inom verksamhetsområdena "Byggd miljö, hushållning med naturresurser och fysisk planering" skall verket följa tillämpningen av lagstiftningen inom PBL/NRL-området och ta de initiativ som behövs för att lagstiftningens syften skall uppnås. I uppgiften ingår också att förmedla kunskaper och erfarenheter och att utveckla metoder inom området samt att verka för samordning av de statliga myndigheternas arbete. Verkets arbete bör framför allt inriktas på metoder för uppföljning och utvärdering samt på utveckling av effektiva och ändamålsenliga besluts- och planeringsprocesser. Under de närmaste åren är det angeläget att utveckla metoder för miljökonsekvensbeskrivningar och i samverkan med de centrala trafikverken utveckla planerings- och beslutsprocesser som främjar en ändamålsenlig utbyggnad av infrastrukturen. Andra viktiga uppgifter är att utarbeta metoder för den fysiska planeringen som främjar en kretsloppsanpassad samhällsutveckling och en rik och levande stadsmiljö. Därutöver bör verket följa utvecklingen i andra länder och medverka i det internationella samarbetet. Tyngdpunkten i verkets kompetensområde bör ligga i kunskaper om instrumenten i PBL och NRL.

Utredningen har konstaterat att ambitionsnivån inom verksamhetsområdet successivt har höjts, bl.a. som en följd av ökade krav på miljöhänsyn. En bedömning för de närmaste åren pekar också mot ett ökat engagemang i mark- och planfrågor, bl.a. i anslutning till infrastruktursatsningar och i internationella sammanhang. Enligt vad jag har erfarit bedöms verkets insatser på detta område som angelägna.

Till verksamhetsområdena "Byggd miljö, hushållning med naturresurser och fysisk planering" hör också Stadsmiljörådets verksamhet och Swedeplans tjänsteexportverksamhet.

Utredningen har föreslagit att Stadsmiljörådet bör avskiljas från Boverket. Rådets framtida ställning och finansiering behöver dock övervägas ytterligare. Enligt vad jag har inhämtat avser statsrådet Thurdin att i annat sammanhang återkomma till regeringen i frågan. I avvaktan härpå föreslås inga ändringar i rådets uppgifter och verksamhet. Resurser för denna verksamhet bör beräknas under Boverkets förvaltningskostnadsanslag för budgetåret 1993/94.

Utredningen har också föreslagit att den tjänsteexportverksamhet som Boverket bedriver genom Swedeplan stegvis skall ges ekonomisk självständighet och bolagiseras. Frågan om verksamhetsformer inom statsförvaltningen har behandlats i årets finansplan (prop. 1992/93:100 bil. 1), där det slås fast dels att bolag under myndigheters förvaltning inte bör förekomma, dels vilka kriterier som skall vara uppfyllda för att verksamhet skall kunna bolagiseras. Bl.a. mot denna bakgrund gör jag bedömningen att frågan om Boverkets tjänsteexport bör prövas i ett vidare sammanhang. I avvaktan härpå bör inga ändringar göras i denna verksamhet.

Verksamheten inom området "Byggande" kommer under de närmaste åren att domineras av effekterna av EES-avtalet och förberedelserna inför ett svenskt medlemskap i de Europeiska Gemenskaperna (EG). I centrum står framför allt ett genomförande av EG:s byggproduktdirektiv. Boverkets insatser inom området skall också inriktas på att medverka till en europeisk harmonisering av byggregler. Det handlar därvid främst om att verka för att de tekniska specifikationer som utarbetas motsvarar svenska krav och tillgodoser svenska intressen. Arbetet med nationella föreskrifter skall begränsas och inriktas på fortsatt avreglering för att öka förutsättningarna för konkurrens samtidigt som kraven på säkerhet, hälsa, tillgänglighet och energihushållning tillgodoses.

Till verksamhetsområdet "Byggande" hör också de uppgifter inom godkännande- och certifieringsområdet som i dag utförs av verkets typgodkännandeenhet. Utredningen, som föreslår att dessa uppgifter avskiljs från Boverket och förs till ett självständigt godkännandeorgan, har motiverat sitt förslag bl.a. med att det måste anses olämpligt att en föreskrivande myndighet verkar inom det konkurrensutsatta system för godkännande av byggprodukter som kommer att gälla inom EES-området. Utredningen menar också att Boverkets eventuella uppgifter avseende marknadskontroll inom byggproduktdirektivets område blir oförenliga med den konkurrensutsatta godkännandeverksamheten. Utredningen har även uppmärksammat det positiva i att prövningen av en produkt inte utförs av samma organisation som utfärdar de regler som skall ligga till grund för prövningen. Enligt vad jag erfarit anser chefen för Näringsdepartementet att utredningens ställningstagande i frågan är väl underbyggt.

Jag förordar att uppgifter inom godkännande- och certifieringsområdet avskiljs från Boverket. Enligt vad jag har inhämtat avser chefen för Näringsdepartementet att i annat sammanhang under våren 1993 återkomma till regeringen i frågan om hur verksamheten inom godkännande- och certifieringsområdet bör organiseras och bedrivas.

Boende

Inom verksamhetsområdet "Boende" inriktas verkets sektors- och uppföljningsansvar på att förenkla och effektivisera den regionala administrationen av statens stöd för bostäder och att tillhandahålla material för information om stödsystemen. Prognos- och statistikarbetet inom verksamhetsområdet begränsas till sådan information som behövs för att kunna bedöma och beräkna statens utgifter på de sakanslag som verket disponerar eller som regeringen i särskild ordning begär. Därutöver förväntas verket bara upprätthålla en beredskap kompetensmässigt för att kunna biträda regeringen med att via konsulter eller forskningsorgan ta fram underlag för bedömning av utvecklingstendenser m.m. inom boendområdet.

Till verksamhetsområdet hör också skötseln och utvecklingen av det centrala datasystemet för hanteringen av statens stöd för bostäder m.m.

Det fortsatta arbetet med utvecklingen av systemet inriktas med utgångspunkt från att nettoaviseringsystemet behålls såvitt avser räntebidrag enligt äldre bestämmelser. Jag kan i anslutning härtill anmäla följande.

Med anledning av riksdagens tillkännagivande år 1992 om behovet av ytterligare överväganden i fråga om nettoaviseringsystemet (prop. 1991/92:150 bil. I:5, bet. 1991/92:BoU23, rskr. 1991/92:343) har företrädare för Finansdepartementet och för berörda institut haft överläggningar i frågan. Enligt vad jag har erfårit är instituten angelägna om att nettoavisering i sin nuvarande form behålls. Något realistiskt alternativ till nuvarande ordning för överföring och avstämning av uppgifter och belopp mellan verket och instituten som skulle väsentligt minska statens årliga kostnader för hanteringen har inte framkommit. Med hänsyn härtill förordar jag att nettoaviseringen behålls men avgiftsbeläggs. Jag vill erinra om vad jag anförde vid min anmälan till förra årets kompletteringsproposition om de administrativa fördyringarna för statsverket till följd av nettoaviseringen. Enligt Boverkets beräkningar uppgår fördyringen till 9,45 mkr per år. Det bör ankomma på regeringen att besluta om de närmare grunderna för en sådan avgift och avgiftens storlek. Jag avser att om vad jag nu har förordat godkänns återkomma till regeringen i frågan. För sammanhangets skull vill jag dock redan nu anmäla att avgiften bör tas ut med 6 kr per bidragsärende och utbetalningstillfälle.

Handläggning av statens stöd till icke-statliga kulturlokaler

Till Boverkets arbetsuppgifter hör också att handlägga statens stöd för icke-statliga kulturlokaler. Närmare bestämmelser härom finns i förordningen (1990:573) om stöd till vissa icke-statliga kulturlokaler. I sin anmälan till 1993 års budgetproposition (prop. 1992/93:100 bil. 12 s. 57) anmälde chefen för Kulturdepartementet bl.a. att Statens kulturråd föreslagit att rådet får ta över handläggningen av stödet men att frågan borde beaktas i samband med beredningen av förslagen om Boverkets arbetsuppgifter och verksamhet. Efter samråd med chefen för Kulturdepartementet förordar jag att handläggningen av nämnda stöd förs över till Kulturrådet den 1 juli 1993. Enligt hennes bedömning har Kulturrådet en bred erfarenhet och kunskap om kulturlivet och därför goda möjligheter att göra de bedömningar och prioriteringar som är nödvändiga i samband med detta stöd. Överföringen ökar också möjligheten att kombinera bidrag för icke-statliga kulturlokaler med andra bidrag som fördelas av rådet. Enligt vad jag har erfårit har Kulturrådet möjlighet att sköta denna nya uppgift utan ytterligare resurser.

Verksamhetens finansiering

Med hänvisning till den inriktning av den framtida verksamheten som jag här angivit har jag beräknat en årlig resursram för Boverket om 136 mkr. Beräkningen grundar sig bl.a. på den plan för resurssättning med en årlig resursram om 135 mkr som Boverket redovisat på uppdrag av

regeringen. Jag har tidigare konstaterat att Boverkets insatser på områdena Byggd miljö och hushållning med naturresurser samt Fysisk planering bedömts som angelägna. För att begränsa den neddragning på dessa områden som Boverkets resurssättning inom ramen 135 mkr skulle inneburit bör områdena Byggd miljö och hushållning med naturresurser samt Fysisk planering förstärkas med 1 mkr så att den årliga resursramen uppgår till 136 mkr. Anslaget för budgetåret 1993/94 är beräknat till ett något större belopp för att dels täcka kostnaderna för Stadsmiljörådets kansli ytterligare ett år, dels ge Boverket tid att genomföra de personella och andra förändringar som behöver göras för att anpassa verksamheten till en lägre resursram.

Därutöver tillförs Boverket vissa inkomster huvudsakligen från tjänsteexportverksamheten. Även inkomster från den av mig föreslagna avgiften för nettoavisering bör tillföras verket. Boverket har aviserat ökade kostnader för drift av de datasystem som behövs för hanteringen av statens stöd för bostadsfinansiering.

3 Den regionala administrationen av statens stöd för bostadsfinansiering

G 3. Länsbostadsnämnderna

1991/92 Utgift	63 200 046
1992/93 Anslag	126 066 000
1993/94 Förslag	83 000 000

För närvarande finns en länsbostadsnämnd i alla län utom Gotlands län. Nämnden är länsmyndighet för frågor om statens stöd för bostadsförsörjningen. I Gotlands län fullgörs motsvarande uppgifter av länsstyrelsen.

Nämnden består av en länsbostadsdirektör och normalt fem andra ledamöter och ersättare för dessa. En av ledamöterna, normalt landshövdingen, är ordförande. Hos nämnden finns ett kansli som leds av länsbostadsdirektören.

Ändrad länsmyndighet

Mitt förslag: Länsbostadsnämnderna läggs ner vid utgången av år 1993.

Fr.o.m. den 1 januari 1994 svarar länsstyrelserna för den regionala administrationen av statens stöd för bostadsfinansiering. Uppgiften innefattar att bevilja statliga räntesubventioner för ny- och ombyggnad av bostäder enligt särskilda föreskrifter, att besluta om utbetalning av sådana bidrag samt att administrera bidragsgivningen under bidragstiden.

Från samma tidpunkt tillförs länsstyrelserna resurser motsvarande 210 årsarbetskrafter. Vidare tillförs länsstyrelserna en funktion som länsexpert för bostadsfinansieringsfrågor.

Prövningen av frågor om ränte- och amorteringsfria tillägsslån för ombyggnad och förbättringslån överförs till Boverket den 1 januari 1994.

Skälen för mitt förslag: Länsbostadsnämnderna har hittills svarat för den regionala administrationen av den statliga bostadsfinansieringen. Verksamheten har omfattat såväl låne- som bidragsverksamhet. De förändringar av statens stöd för bostadsfinansiering som beslutades i första hand hösten 1991 (prop. 1991/92:56, bet. 1991/92:BoU9, rskr. 1991/92:75) innebär att nämndernas befattning med lån och låneförvaltning i princip upphörde i och med utgången av år 1991. Låneförvaltningen tas nu successivt över av Statens bostadsfinansieringsaktiebolag, SBAB. Övertagandet skall vara helt genomfört den 1 juli 1993. Som jag redovisade vid min anmälan till 1992 års budgetproposition (prop. 1991/92:100 bil. 8 s. 102) beräknades dessa förändringar beröra 230 tjänster vid nämnderna.

Jag anförde sedermera i anslutning till behandlingen av regeringens förslag i prop. 1991/92:150 (bil. 8) om nytt bostadsfinansieringssystem fr.o.m. år 1993 att en sådan minskning av personalen vid länsbostadsnämnderna innebär att flertalet nämnder blir så små att det inte kommer att vara rationellt att behålla dem som självständiga myndigheter. Jag bedömde dessutom att de förslag om bostadsfinansiering som lades fram i propositionen skulle innebära att administrationen på regional nivå kunde minskas ytterligare. Bostadsutskottet anförde (bet. 1991/92:BoU23 s. 31) att utskottet kan acceptera uppfattningen att det kan visa sig mindre lämpligt att ha kvar länsbostadsnämnderna som självständiga enheter. Enligt utskottet borde då de kommande övervägandena göras med utgångspunkt från att ansvaret för de kvarvarande uppgifterna på regional nivå anförtros länsstyrelserna. Vad utskottet anfört har riksdagen gett regeringen tillkänna (rskr. 1991/92:343).

Med anledning av riksdagens tillkännagivande har Statskontoret på regeringens uppdrag utrett överföringen av vissa uppgifter i samband med

statens stöd för bostadsfinansiering till länsstyrelserna. Utredningen visar att i flertalet fall kräver återstående arbetsuppgifter mindre än 10 årsarbetskrafter på länsnivå. Enligt min mening är det därför mindre lämpligt att ha kvar länsbostadsnämnderna som självständiga enheter. Med hänsyn härtill och till vad bostadsutskottet har anfört förordar jag att länsbostadsnämnderna läggs ner och att bidragsadministrationen förs över till länsstyrelserna. Ändringen bör genomföras vid utgången av år 1993. Detta innebär också att uppdragen som ordförande, ledamot och ersättare i länsbostadsnämnderna upphör vid denna tidpunkt.

Vad jag nu har föreslagit innebär att länsstyrelserna fr.o.m. den 1 januari 1994 bör besluta om bidrag och om utbetalning av bidrag enligt i första hand förordningen (1992:986) om statlig bostadsbyggnads-subvention. På länsstyrelserna bör vidare ankomma att besluta i frågor om räntebidrag för ny- och ombyggnad m.m. enligt förordningen (1991:1933) om statligt räntebidrag för ny- och ombyggnad av bostäder eller motsvarande äldre bestämmelser, räntebidrag enligt förordningen (1989:573) om ändrade villkor för vissa lån som beviljats för anordnande av studentbostäder samt räntebidrag enligt förordningen (1983:974) om statligt räntestöd vid förbättring av bostadshus. I uppgiften bör i förekommande fall även ingå att bevilja bidrag och att besluta om utbetalning i den mån detta inte hunnits med före utgången av år 1993.

På länsstyrelserna bör även ankomma att besluta i bidragsfrågor enligt en rad stödssystem som är under avveckling. Det gäller räntebidrag enligt förordningen (1977:332) om statligt stöd till energibesparande åtgärder i bostadshus m.m. (upphävd 1980:334), förordningen (1982:644) om lån för byggnadstekniska åtgärder i bostadshus (upphävd 1991:1929), förordningen (1983:40) om räntebidrag för underhållslån i vissa fall (upphävd 1992:1050), förordningen (1984:614) om lån för förvärv av vissa bostadshus som har förköpts enligt förköpslagen (upphävd 1992:411) samt förordningen (1987:258) om stöd till flerbarnsfamiljer för köp av egna hem (upphävd 1991:410). Det gäller vidare bidrag enligt förordningen (1982:1285) om statsbidrag till hyresrabatter i bostadshus (upphävd 1992:413), förordningen (1986:1399) om bidrag vid nybyggnad av vissa bostäder (1992:414), förordningen (1985:352) om lån m.m. för gatukostnadsersättning i vissa fall (upphävd 1990:648) och förordningen (1986:1398) om bidrag till bostadskostnader efter ombyggnad (upphävd 1992:415).

På länsstyrelserna bör slutligen ankomma att besluta om s.k. 33 §-ersättning till kommuner enligt 1962 års bostadslånekungörelse (1962:537) och motsvarande äldre bestämmelser.

Utöver uppgiften att meddela beslut i olika frågor som enligt nämnda författningar i dag prövas av länsbostadsnämnderna bör det ingå i länsstyrelsernas uppgifter att biträda Boverket med underlag för bidragsutbetalningar på samma sätt som länsbostadsnämnderna gör för närvarande.

Som framgått av det föregående är länsbostadsnämndernas befattning med låneförvaltning under avveckling. SBAB tar över förvaltningen av bostadslån och andra äldre anslagsfinansierade lån inom bostadsområdet

helt i egen regi senast den 1 juli 1993. Jag avser att i annat sammanhang föreslå att SBAB fr.o.m. samma tidpunkt ges rätt att besluta i vissa frågor som kan uppkomma under den tid lånen står ute och som har karaktären av myndighetsutövning. I den anslagsfinansierade lånestocken som det här är fråga om ingår emellertid också lån med vissa speciella villkor. Jag tänker på ränte- och amorteringsfria lån enligt dels förordningen (1983:1021) om tilläggs lån för ombyggnad av bostadshus, dels förbättringslåneförordningen (1980:261). Till villkoren för dessa lån hör att ränte- och amorteringsfriheten under vissa förutsättningar skall eller kan omprövas under lånets löptid. Reglerna för omprövning är så konstruerade att omprövningen kräver speciell kompetens, särskilt vad gäller ränte- och amorteringsvillkoren för tilläggs lån. Beslut i omprövningsfrågor bör därför inte delegeras till SBAB. Samtidigt är antalet lån med denna typ av villkor förhållandevis litet och inte jämt fördelade över landet. Mot denna bakgrund bedömer jag det som mest rationellt att i samband med att den regionala låneförvaltningen nu avvecklas lägga ansvaret för omprövningen samlat på en myndighet, lämpligen Boverket som förutsätts ha den nödvändiga sakkompetensen. Jag förordar således att uppgiften att ompröva ränte- och amorteringsfriheten för dessa lån förs över till Boverket fr.o.m. den 1 januari 1994.

Boverkets sektorsansvar gentemot den regionala organisationen för bostadsubventionsfrågor förändras inte av att verksamheten inordnas i länsstyrelserna fr.om. den 1 januari 1994.

Jag har däremot gjort den bedömningen att länsstyrelsernas nya ansvar och uppgifter inom området motiverar att en särskild funktion som länsexpert för bostadsfinansiering. Länsstyrelserna bör ha stor organisatorisk frihet när bostadsfinansieringsfrågorna inordnas i verksamheten. Samtidigt är det angeläget att detta sakområde ges tillräcklig tyngd i organisationen och goda möjligheter att upprätthålla kontakter med Boverket och Statens bostadskreditnämnd. Systemet med en s.k. länsexpert, som finns närmare beskrivet i prop. 1992/93:100, bil.14 s. 70-72, tillgodoser dessa krav.

Den verksamhet som länsstyrelserna tar över från länsbostadsnämnderna har i övrigt en inriktning mot främst bidragsadministration. Det informationsbehov som följer av en sådan verksamhet bör klaras utan att myndigheterna tillförs extra medel för uppgiften.

Slutligen vill jag här erinra om att den omläggning av statens stöd för bostadsfinansiering som nu genomförs också medför ändringar för kommunerna. Kommunernas uppgifter att förmedla ansökningar om lån och bidrag för bostadsfinansieringsändamål har upphört. De kommunala s.k. förmedlingsorganen är under avveckling. Den besparing som kommunsektorn som helhet gör till följd av denna omläggning kan beräknas uppgå till drygt 100 mkr. Besparingen bör i enlighet med den s.k. finansieringsprincipen (prop. 1991/92:150 bil. II, bet. 1991/92:FiU29, rskr. 1991/92:345) regleras. Enligt vad jag har erfarit avser chefen för Finansdepartementet att återkomma i denna fråga i samband med 1993 års kompletteringsproposition.

Mitt förslag innebär att länsbostadsnämnderna även under första hälften av nästa budgetår skall svara för den regionala bidragsadministrationen som avser bostadsbyggandet. Kostnaderna härför liksom för vissa avvecklingskostnader under tiden januari - juni 1994 beräknar jag till 83 mkr sammanlagt. Beräkningen bygger på att det vid länsbostadsnämnderna under hösten 1993 finns personal motsvarande 380 årsarbetskrafter sammanlagt.

Därutöver krävs enligt min bedömning att länsstyrelserna fr.o.m. den 1 januari 1994 tillförs 210 årsarbetskrafter. Enligt vad jag inhämtat avser chefen för Civildepartementet att i samband med 1993 års kompletteringsproposition återkomma till regeringen beträffande anslaget B 1. Länsstyrelserna m.m. för budgetåret 1993/94. Det totala medelsbehovet för den verksamhet som länsstyrelserna tar över beräknar jag till 86 mkr på årsbasis. Detta innebär en anslagsökning för länsstyrelserna på 43 mkr för budgetåret 1993/94.

Personallfrågor

Min bedömning: De tjänster som länsstyrelserna inrättar med finansiering från de medel som kommer att anvisas för den regionala bidragsadministrationen i länsstyrelserna bör tillsättas med personal från respektive länsbostadsnämnd. Målsättningen för kommande riktlinjer är därför att länsstyrelserna erbjuder anställning till i första hand de i länsbostadsnämnderna som för närvarande arbetar med bidragsgivningen.

Skälen för min bedömning: Utgångspunkten är att länsstyrelserna själva svarar för rekrytering av personal för den verksamhet som övertas från länsbostadsnämnderna. Detsamma gäller frågan hur verksamheten skall inordnas i länsstyrelserna. Som framgått av min redogörelse i det föregående kommer dock länsstyrelserna att få sköta, förutom det förenklade stödsystem som trädde i kraft den 1 januari 1993, en rad äldre, mera komplicerade stödsystem. Det är då viktigt med hänsyn till bl.a. kontinuiteten i ärendehanteringens att den kunskap och erfarenhet om dessa system som personalen på länsbostadsnämnderna besitter tas tillvara. Jag vill också erinra om regeringens förslag i 1993 års budgetproposition (prop. 1992/93:100 bil. 12 s. 137) att ersätta den statliga tillägglånegivningen för ombyggnad av kulturhistoriskt värdefulla bostadshus med ett bidragssystem som handläggs av länsstyrelsen. Även för den verksamheten kan det vara till fördel om den kompetens som i dag finns på länsbostadsnämnderna tas tillvara. Jag utgår därför från att länsstyrelserna i första hand anställer personal från länsbostadsnämnderna för den nya verksamheten. Det ankommer på regeringen att besluta om närmare riktlinjer för inordnandet av verksamheten i länsstyrelserna och

för rekryteringen av personal. Enligt vad jag har inhämtat avser chefen för Civildepartementet att i annat sammanhang återkomma till regeringen med förslag till sådana riktlinjer.

De anställda vid länsbostadsnämnderna omfattas i övrigt av de kollektivavtal som gäller på den statliga arbetsmarknaden. De som inte får anställning i länsstyrelserna med anledning av den av mig i det föregående föreslagna ändringen av huvudmannaskapet för den regionala bidragsadministrationen kommer således att omfattas av det statliga trygghetssystemet.

4 Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att

1. godkänna att den övergripande målsättningen för verksamheterna inom Boverkets ansvarsområde skall vara i enlighet med vad jag förordat (avsnitt 2),

2. godkänna vad jag förordat i fråga om godkännande- och certifieringsverksamheten inom byggområdet (avsnitt 2),

3. godkänna att ansvaret för handläggningen av stödet till icke-statliga kulturlokaler flyttas i enlighet med vad jag har förordat (avsnitt 2),

4. godkänna vad jag förordat i fråga om avgift för nettoavisering av räntebidrag enligt äldre regler (avsnitt 2),

5. till *Boverket: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1993/94 anvisa ett ramanslag på 144 000 000 kr,

6. till *Boverket: Uppdragsverksamhet* för budgetåret 1993/94 anvisa ett anslag på 1 000 kr,

7. godkänna vad jag förordat i fråga om ändrad länsmyndighet för den regionala bidragsadministrationen m.m. (avsnitt 3),

8. till *Länsbostadsnämnderna* för budgetåret 1993/94 anvisa ett förslagsanslag på 83 000 000 kr.

5 Beslut

Regeringen anslutar sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredraganden har lagt fram.

Förteckning över de remissinstanser som har yttrat sig över betänkandet Boverket - uppgifter och verksamhet (SOU 1992:127)

Yttranden över betänkandet har avgetts av Kommerskollegium, Riksför-säkringsverket, Socialstyrelsen, Statskontoret, Riksrevisionsverket, Boverket, Statens bostadskreditnämnd, Riksantikvarieämbetet, Statistiska centralbyrån, Statens provningsanstalt, Standardiseringskommissionen, Styrelsen för teknisk ackreditering, Länsstyrelserna i Stockholms och Örebro län, Statens naturvårdsverk, Lantmäteriverket, Statens råd för byggnadsforskning, Centralorganisationen SACO/SR, Landsor-ganisationen i Sverige, Svenska kommunförbundet och Tjänstemännens centralorganisation.